

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวคู สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ขอเสนอรายงานผลการวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ผลการดำเนินการพัฒนา
3. การสะท้อนผลการพัฒนา

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้

\bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการดำเนินการพัฒนา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญใน โรงเรียนบ้านหนองบัวคู อำเภอนาดูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคามเขต 2 โดยใช้กลยุทธ์ดังนี้

1. การประชุมปฏิบัติการ
2. การศึกษาดูงาน
3. การแสวงหาความร่วมมือจากแหล่งทุนภายนอก
4. การสร้างทีมงาน
 - 4.1 การมอบหมายงาน
 - 4.2 การนิเทศติดตาม

1. สภาพปัจจุบันและปัญหา

ปัจจุบันโรงเรียนบ้านหนองบัวควง เป็นโรงเรียนขนาดเล็ก มีเขตบริการเพียงหมู่บ้าน เดียวมีประชากรในหมู่บ้าน 580 คน ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา รับจ้าง มีฐานะยากจน ประชากรวัยเรียนช่วงอายุ 3-12 ปี เข้าเรียนที่โรงเรียนบ้านหนองบัวควง มีนักเรียนจำนวน 70 คน จัดการเรียนการสอนตั้งแต่อนุบาล – ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อยู่ในบริเวณเนื้อที่ 20 ไร่ เนื้อที่ บางส่วนเป็นป่าไม้ธรรมชาติ และมีหนองน้ำขนาดใหญ่อยู่ 2 แห่ง แหล่งเรียนรู้ยังไม่สวยงามไม่ เป็นสัดส่วน เป็นป่าหนามรกรุงรังด้วยเศษไม้แห้ง หญ้าและขยะมูลฝอย ขาดความเป็นระเบียบ ไม่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ที่มีความสำคัญอีกแห่งหนึ่งและควร พัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรพอเพียง คือ บริเวณด้านหลังอาคารและบริเวณรอบสระน้ำ เพราะมีพื้นที่ว่างเปล่า มีสระน้ำขนาดใหญ่ มีสวนป่าธรรมชาติเหมาะที่จะพัฒนาเป็นสวนป่านานาพันธุ์ เนื่องจากเป็นไม้ยืนต้นและมีพันธุ์ไม้หลากหลายชนิด นอกจากแหล่งเรียนรู้ด้าน ธรรมชาติและเกษตรแล้วยังมีแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการที่ขาดแคลน คือห้องสมุด ห้องปฏิบัติ การคอมพิวเตอร์และสื่อเทคโนโลยี ระหว่างวันที่ 3-5 มกราคม 2550 โรงเรียนบ้านหนองบัวควง ได้รับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) รอบที่ 2 ได้สรุปผลการประเมินคือ โรงเรียนไม่ผ่านการประเมินเนื่องจากมี สาเหตุมาจากปัญหาดังนี้

1.1 ผู้เรียนขาดความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร กิจกรรมรักการอ่าน และมี ผลการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ รวมทั้งกระบวนการ คิดอย่างเป็นระบบ

1.2 ครูผู้สอนยังไม่ได้จัดทำแผนการสอนแบบบูรณาการและการใช้สื่อการสอน ค่อนข้างน้อย กิจกรรมโครงการยังไม่ได้ดำเนินการสอนและขาดแคลนอยู่เป็นจำนวนมากเน้น เนื้อหามากกว่าวิธีการ

1.3 ผู้บริหารจัดการกิจกรรมการบริหารและกำหนดทิศทางในการพัฒนาสถานศึกษาให้ เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติ กลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีผลการเรียนต่ำ ควร ปรับปรุงและแก้ไขให้ครูเข้ารับการอบรมในกลุ่มสาระนั้น ๆ

1.4 ขาดแหล่งเรียนรู้จำนวนมาก ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้อื่นควรปรับปรุงเป็นการ คำนวณ

จากสภาพและปัญหาที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรใน โรงเรียนได้ประชุมปรึกษาหารือและสรุปว่าสิ่งที่ปัญหาเร่งด่วนที่สุดและควรพัฒนาเป็น

อันดับแรกคือ แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยการขอความร่วมมือจากคณะกรรมการสถานศึกษาและชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เป็นรูปธรรม ผู้วิจัยในฐานะครูรับผิดชอบงานส่งเสริมการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน มีความเห็นว่าเป็นโอกาสดีที่จะนำปัญหานี้ทำเป็นงานวิจัยเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนตามหลักสูตร ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นแรงกระตุ้นในการเสริมสร้างงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้สำเร็จตามเป้าหมายผ่านการประเมินภายนอกและได้รับการรับรองมาตรฐานต่อไป

2. การพัฒนา

2.1 การประชุมปฏิบัติการ

การประชุมปฏิบัติการ มีเป้าหมายเพื่อให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน โดยมีผู้ร่วมวิจัย คือ ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้านหนองบัวดู และคณะครู โรงเรียนบ้านหนองบัวดู ให้ความรู้เกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการและแหล่งเรียนรู้ด้านสนับสนุนวิชาการหรือแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ และวิธีการเขียนโครงการ จากนั้นผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ร่วมกันปรึกษาหารือเสนอแนะในทางการดำเนินการพัฒนาและเขียนโครงการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยมีรายละเอียดการประชุมเชิงปฏิบัติการตามขั้นตอนดังนี้

2.1.1 ผู้ร่วมวิจัยได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

- 1) ความรู้เรื่องแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการ คือห้องสมุด และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์
- 2) ความรู้เรื่องแหล่งเรียนรู้ส่งเสริมสนับสนุนวิชาการหรือแหล่งเรียนรู้ด้านธรรมชาติ คือ สวนป่านานาพันธุ์ สวนเกษตรพอเพียง
- 3) ความสำคัญของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา
- 4) แนวทางการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา

2.1.2 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยร่วมกันเขียนโครงการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา คือโครงการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน

2.1.3 ผลการดำเนินการประชุมปฏิบัติการ

ในวันที่ 8 มิถุนายน 2552 ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย จำนวน 15 คน ได้ร่วมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และความสำคัญของ

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ จากนั้นร่วมกันเขียน โครงการเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน จาก การสังเกต โดยรวมพบว่า ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจในเกี่ยวกับแหล่งเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ และให้ความสำคัญในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นในการส่งเสริมการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียน เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และมีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนา แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ที่หลากหลาย และผู้ร่วมวิจัยมี ความมั่นใจว่าจะสามารถพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาได้

2.1.4 สรุปผลการดำเนินการประชุมปฏิบัติ

การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มากขึ้นทุกด้าน ทั้งในด้านความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร เอกสารในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการให้ คำปรึกษา ข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่จะไปพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการและด้านธรรมชาติ สามารถเขียน โครงการในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสม

2.2 การศึกษาดูงาน

ในการศึกษาดูงานมีเป้าหมาย เพื่อให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้รับประสบการณ์ตรง มีความรู้ความเข้าใจเกิดแรงบันดาลใจในการที่จะนำมาบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ และสร้าง ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน ตลอดจนเห็นแนวทางในการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียน ซึ่งมีรายละเอียดและผลที่ได้รับจากการไปศึกษาดูงานดังนี้ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ กำหนดสถานที่ศึกษาดูงาน 2 แห่ง โดยแต่ละแห่งใช้เวลาศึกษาดูงาน 1 วัน ซึ่งได้เลือกวันเวลา และสถานที่ศึกษาดูงาน ตามลำดับดังนี้

2.2.1 วันที่ 15 มิถุนายน 2552 ศึกษาดูงานศูนย์ถ่ายทอดเศรษฐกิจพอเพียง

“พ่อล้าน” อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งมีรายละเอียดและขั้นตอนการดำเนินการ ดังนี้

- 1) แจ้งกำหนดการศึกษาดูงานวันที่ 15 มิถุนายน 2552 ศึกษาดูงานศูนย์ ถ่ายทอดเศรษฐกิจพอเพียง “พ่อล้าน” อำเภอนาดูน เพื่อศึกษาดูงานด้านเกษตรพอเพียงแบบ ผสมผสาน ซึ่งศูนย์แห่งนี้เป็นศูนย์ถ่ายทอดด้านเศรษฐกิจพอเพียงระดับจังหวัด
- 2) โรงเรียนขอศึกษาดูงานเกี่ยวกับการการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตร พอเพียงตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้าน สันนิษฐานวิชาการหรือด้านธรรมชาติ เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้าน หนองบัวดู โดยเริ่มตั้งแต่เวลาเวลา 09.00 ถึง 16.00 น. ดังนี้
- 3) ดำเนินการศึกษาดูงานโดยเข้ารับฟังบรรยายความรู้ตามทฤษฎีจากพ่อล้าน

4) ดำเนินการศึกษาดูงานพัฒนาเกษตรพอเพียงตามฐานความรู้ต่าง ๆ และ
ซักถามปัญหาและข้อจำกัดในการพัฒนาเกษตรด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ เวลา 13.00 ถึง 16.00 น.

5) เสร็จสิ้นในการศึกษาดูงาน

2.2.2 วันที่ 16 มิถุนายน 2552 การศึกษาดูงานโรงเรียนบ้านมะโป้ อำเภอ
พยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม โรงเรียนบ้านมะโป้เป็นโรงเรียนนำร่องเรื่องการพัฒนา
แหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการ ห้องสมุด และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

1) แจ้งกำหนดการศึกษาดูงานวันที่ 16 มิถุนายน 2552

2) โรงเรียนขอศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการคือ
ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ 09.00 ถึง 12.00 น.

3) ดำเนินการศึกษาดูงานการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ในหัวข้อ การแสวงหาความรู้จากห้องสมุด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนคอมพิวเตอร์ การ
สืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และซักถามปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาห้องสมุด ห้องปฏิบัติการ
คอมพิวเตอร์ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตั้งแต่ เวลา 13.00 ถึง 16.00
น.

4) เสร็จสิ้นในการศึกษาดูงาน

2.2.3 ผลการดำเนินการศึกษาดูงานเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา
เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนหนองบัวคู อำเภอนาคู สำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้ดำเนินการศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการ และ
ด้านสนับสนุนวิชาการ โดยกระบวนการศึกษาดูงานที่ศูนย์ถ่ายทอดเสริมธุรกิจพอเพียง อำเภอนาคู
จังหวัดมหาสารคาม ในวันที่ 15 มิถุนายน 2552 ตั้งแต่เวลา 09.00 น. ถึง 16.00 น.
และโรงเรียนบ้านมะโป้ อำเภอพยุหะภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม ในวันที่ 16 มิถุนายน
2552 ตั้งแต่เวลา 09.00 น. ถึง 16.00 น. ทำให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้ ประสบการณ์
และสิ่งที่เกิดแรงบันดาลใจของแต่ละคนเป็นการระดมความคิดในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน
สถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในโรงเรียน ซึ่งสรุปได้ดังนี้

1) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการ ได้แก่ ฐานความรู้ที่ 1 และ
ฐานความรู้ที่ 2 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ฐานความรู้ที่ 1 ฐานห้องสมุด จัดให้มีการดำเนินการพัฒนาห้องสมุดในรูปแบบต่าง ๆ เช่นการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมชวนน้องอ่านหนังสือ กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ และการพัฒนาบรรยากาศภายในห้องสมุด

ฐานความรู้ที่ 2 ฐานห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ การดำเนินการพัฒนาฐานคือการจัดหาและจัดสภาพห้องคอมพิวเตอร์เพื่อให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านสนับสนุนวิชาการหรือด้านธรรมชาติ จัดเป็นฐานความรู้ที่ 3 และฐานที่ความรู้ 4 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ฐานความรู้ที่ 3 สวนป่านานาพันธุ์ เป็นฐานให้ความรู้เรื่องสวนป่าธรรมชาติ การดำเนินการพัฒนา คือการรักษาความสะอาดบริเวณ โดยรอบให้เอื้อต่อการศึกษาหาความรู้และการจัดทำป้ายนิเทศให้นักเรียนได้ศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

ฐานความรู้ที่ 4 สวนเกษตรพอเพียง คือการทดลองฝึกปฏิบัติ ปลูกพืชผักสวนครัว ทำกิจกรรมบนพื้นที่ว่างเปล่าให้เกิดประโยชน์โดยน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาดำเนินการพัฒนา บริเวณรอบสระปลูกไม้ผล ในบ่อเลี้ยงปลา

จากการใช้แบบสังเกตและแบบบันทึกการศึกษาดูงาน ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมวิจัย พบว่าผู้ร่วมวิจัยเกิดแรงจูงใจเกิดความคิด มีความเข้าใจแนวทางที่จะนำความรู้มาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการและแหล่งเรียนรู้ด้านการส่งเสริมงานวิชาการ ซึ่งจะเห็นได้จากตัวอย่างการบันทึกการศึกษาดูงาน และการสังเกต จากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ดังต่อไปนี้

“...ผลการศึกษาดูงานครั้งนี้กระตุ้นให้ผู้ร่วมวิจัยเกิดความสนใจฟังพอใจและเกิดแนวคิดที่จะพัฒนาและจัดทำแหล่งเรียนรู้ภายใน โรงเรียนเพื่อกระตุ้นให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง มีความผูกพันกับ โรงเรียน นักเรียน ได้รับความรู้หลากหลาย ควรจะรีบดำเนินการโดยด่วน...”

(คณะกรรมการสถานศึกษา 15 มิถุนายน 2552 : แบบบันทึก)

“... ผู้ร่วมวิจัยมีความตั้งใจ และสนใจขณะศึกษาดูงานผลการศึกษาดูงานซักถามปัญหาและแนวทางแก้ไข โดยเฉพาะฐานเกษตรพอเพียงแบบผสมผสานใช้ประโยชน์จากพื้นที่ให้มากที่สุด...”

(คณะกรรมการสถานศึกษา 15 มิถุนายน 2552 : แบบบันทึก)

“...การพัฒนาแหล่งเรียนรู้โดยการแบ่งเป็นฐานความรู้ต่าง ๆ ทำให้ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยเกิดแนวคิดในการพัฒนาฐานความรู้ในโรงเรียน...”

(คณะกรรมการสถานศึกษา 15 มิถุนายน 2552 : แบบบันทึก)

“...ผู้วิจัยสนใจในการปรับพื้นที่ด้านหลังอาคารเรียนเพื่อทำแปลงเกษตรปลูกพืชผัก และบริเวณรอบสระปลุกมะพร้าวน้ำหอม...”

(ผู้นำชุมชน 15 มิถุนายน 2552 : แบบบันทึก)

“...การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านธรรมชาติเป็นฐานความรู้ให้นักเรียนศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้ร่วมวิจัยประทับใจการจัดทำป้ายนิเทศให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ...”

(ผู้นำชุมชน 15 มิถุนายน 2552 : แบบบันทึก)

“...ก่อนหน้านั้นผู้วิจัยเข้าใจว่าการศึกษาหาความรู้จากห้องสมุดคือการเข้าไปอ่านหนังสือในห้องสมุดเท่านั้น จากการศึกษาดูงานทำให้ได้รับความรู้ใหม่ที่กิจกรรมแสวงหาความรู้จากห้องสมุดมีหลากหลายวิธีการ...”

(กรรมการสถานศึกษา 16 มิถุนายน 2552 : แบบบันทึก)

“...ผู้ร่วมวิจัยแสดงความสนใจการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายเพื่อให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้มีนิสัยรักการอ่าน ไม่เกิดความเบื่อหน่าย...”

(ครู 16 มิถุนายน 2552 : แบบบันทึก)

“...ผู้ร่วมวิจัยแสดงแนวคิดที่นักเรียนจะเกิดความรู้ถ้ามีสื่อที่ดีประกอบการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี ...”

(ผู้นำชุมชน 16 มิถุนายน 2552 : แบบบันทึก)

“...ผู้ร่วมวิจัยพูดคุยเสนอแนะปรึกษาหารือเกี่ยวกับแหล่งเงินทุนภายนอกเพื่อจัดหาคอมพิวเตอร์ โดยมีเป้าหมายอย่างน้อยให้ได้ 10 เครื่อง...”

(คณะกรรมการสถานศึกษา 16 มิถุนายน 2552 : แบบบันทึก)

“...ผู้ร่วมวิจัยพึงพอใจและสนใจศึกษาดูสภาพบรรยากาศการจัดห้องสมุดให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน...”

(ครู 16 มิถุนายน 2552 : แบบบันทึก)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในบันทึกการศึกษาดูงาน โดยใช้แบบบันทึกการสังเกต พฤติกรรม ผู้ร่วมวิจัยและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้หลังกลับจากศึกษาดูงานพบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคน ได้เกิดแรงบันดาลใจเกิดแนวคิด มีความกระตือรือร้นสนใจในการส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ให้เอื้อต่อการเรียนการสอนในโรงเรียนบ้านหนองบัวคู เพื่อให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

2.3 การแสวงหาความร่วมมือจากแหล่งทุนภายนอก

หลังจากการศึกษาดูงานกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้กำหนดแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการและด้านการส่งเสริมสนับสนุนด้านวิชาการ โดยช่วยกันหาแหล่งข้อมูลเพื่อที่จะประสานขอรับการสนับสนุน อภิปรายร่วมกันถึงแหล่งเงินทุน วิธีการขอรับสนับสนุน และแบ่งกลุ่มกันเขียน โครงการเพื่อเป็นแนวทางการดำเนินการและนำไปประสานขอการสนับสนุน ขอความร่วมมือเงินทุน และอุปกรณ์ ซึ่งได้ 2 โครงการ คือ โครงการผ้าป่าเพื่อการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาห้องสมุดและจัดซื้อคอมพิวเตอร์ โดยจะให้มีการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน คณะครู ผู้ปกครองนักเรียน ขอความอนุเคราะห์ครูทุกคนประสานเพื่อนพ้อง น้องพี่ญาติมิตรและผู้มีจิตศรัทธา โครงการปรับปรุงสวนป่านานาชาติ และสวนเกษตรพอเพียง จะประสานขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่ อำเภอนาดูน จังหวัดมหาสารคาม ความร่วมมือจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้ความรู้เรื่องพันธุ์ไม้หายากชนิด และสรรพคุณของไม้แต่ละชนิด และระดมนักเรียนเข้าร่วมในการจัดทำป้ายนิเทศ ได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบการระดมทุน หลังจากผู้ร่วมวิจัยส่งโครงการและคำรับรองต่าง ๆ ไปประสานแหล่งทุนต่าง ๆ ผลที่เกิดขึ้นดังนี้คือ

2.3.1 โครงการผ้าป่าเพื่อการศึกษาเพื่อพัฒนาห้องสมุดและจัดซื้อคอมพิวเตอร์ โรงเรียนได้เชิญคณะกรรมการสถานศึกษาประชุมเพื่อขอความเห็นชอบและร่วมดำเนินการ ร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินการ ได้เชิญ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล ประชุมที่โรงเรียนเพื่อระดมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด ตลอดจนผู้ปกครอง คณะครูทุกคน ร่วมกันวางแผนการดำเนินงาน ร่วมกันระดมทุนจากชุมชน ผู้ปกครองและผู้มีจิตศรัทธา ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ดำเนินงานจนสำเร็จ ได้รับเงินจากการระดมทุนครั้งนี้ 154,895 บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นสี่พันแปดร้อยเก้าสิบบาทถ้วน) ซึ่ง ได้นำเงินมาพัฒนาดังนี้

1) การพัฒนาฐานความรู้ที่ 1 ห้องสมุดได้ จัดซื้อโต๊ะสำหรับนักเรียนอ่านหนังสือจำนวน 2 ชุด หนังสือนิทานใหม่สำหรับเด็กจำนวน 50 เล่ม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานจำนวน 5 เล่ม Dictionary จำนวน 10 เล่ม และจัดบรรยากาศภายในห้องสมุดที่เอื้อต่อการเข้าใช้บริการ

2) การพัฒนาฐานความรู้ที่ 2 จัดหาและจัดสภาพห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ได้ร่วมกันนำเงินผ้าป่าที่ระดมทุนได้ไปซื้อ จำนวน 6 เครื่อง และเครื่องปริ้นเตอร์จำนวน 1 เครื่อง คิดตั้งระบบระบบอินเทอร์เน็ต และจัดสภาพห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ได้เรียบร้อย มีครูรับผิดชอบ 1 คน จึงเป็นห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ที่สมบูรณ์ และสามารถดำเนินการจัดการเรียนการสอนได้ นักเรียนสามารถสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตได้

2.3.2 การระดมทุนจากแหล่งภายนอกมีวิธีการ หลากหลายรูปแบบได้รับการตอบรับทั้งกำลังกาย กำลังใจ และกำลังทรัพย์ดังนี้

1) ผู้ร่วมวิจัยได้เขียนเล่าเรื่องราวสภาพปัญหาความต้องการของโรงเรียนบ้านหนองบัวลุงส่งไปที่บริษัททรู อินเทอร์เน็ต จำกัด ได้รับการตอบรับจากบริษัท ทรู อินเทอร์เน็ต และได้จัดสรร สื่อ ICT จำนวน 1 ชุด คิดเป็นเงินจำนวน 17,385 บาท (หนึ่งหมื่นเจ็ดพันสามร้อยแปดสิบห้าบาทถ้วน) และ โรงเรียนบ้านหนองบัวลุงได้รับการพิจารณาให้เป็นโรงเรียนในโครงการปลูกปัญญาของบริษัท ทรู อินเทอร์เน็ต จำกัด

2) ผู้ร่วมวิจัยได้ติดต่อประสานศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน อำเภอนาควน “โครงการห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่” เพื่อขอรับบริจาคหนังสือสำหรับห้องสมุด ได้รับการตอบรับจากผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนอำเภอนาควน ในการดำเนินกิจกรรมห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่ที่โรงเรียนบ้านหนองบัวลุง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ นักเรียน ผู้ร่วมวิจัย และผู้สนใจรู้จักแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ห้องสมุด และบริจาคหนังสืออ่านเสริมประสบการณ์ให้ห้องสมุด โรงเรียนบ้านหนองบัวลุงจำนวน 60 เล่ม

2.3.4 การแสวงหาทุนจากแหล่งทุนภายนอกเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านส่งเสริมสนับสนุนวิชาการ มีผลการดำเนินการดังนี้

1) การพัฒนาฐานความรู้ที่ 3 สวนป่านานาพันธุ์ ผู้ร่วมวิจัยได้รับความร่วมมือจากภูมิปัญญาท้องถิ่น ผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียนช่วยกันจัดสภาพแวดล้อมให้มีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ได้รับเงินบริจาคจากผู้มีจิตศรัทธา 2,000 บาท เพื่อจัดทำป้ายนิเทศบอกชื่อพันธุ์ไม้แต่ละชนิด พร้อมทั้งบอกประโยชน์หรือสรรพคุณ เพื่อให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติที่หลากหลาย

2) การพัฒนาฐานความรู้ที่ 4 ส่วนเกษตรพอเพียง ได้ร่วมมือจากผู้ประกอบการ นักเรียน นักเรียน จัดทำแปลงเกษตร ปลูกพืชผักสวนครัว ได้รับบริจาคพันธุ์มะพร้าวและพันธุ์ปลาจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่ เพื่อปลูกรอบสระน้ำ และปล่อยปลาในสระหลังโรงเรียน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการการศึกษาหาความรู้ และใช้ในการบริโภค เป็นการร่วมกิจกรรมระหว่างนักเรียน และผู้ประกอบการนักเรียน

สรุปผลการดำเนินกิจกรรมโดยใช้กลยุทธ์การแสวงหาความร่วมมือจากภายนอก การบันทึกความร่วมมือ โดยใช้แบบบันทึกและจากการสังเกต ได้ผลดังนี้การแสวงหาความร่วมมือจากแหล่งทุนภายนอกประสบผลสำเร็จ อย่างดียิ่งได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งในค่านงบประมาณ สื่ออุปกรณ์ต่างๆ การสนับสนุนด้านแรงงาน เพื่อนำมาพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ดังนี้

1. เงินบริจาครวมทั้งสิ้น 156,895 บาท (หนึ่งแสนห้าหมื่นหกพันแปดร้อยเก้าสิบห้าบาทถ้วน)

2. อุปกรณ์สื่อ ICT จำนวน 1 ชุด
3. หนังสือ จำนวน 60 เล่ม
4. พันธุ์มะพร้าว พันธุ์ปลา
5. กิจกรรมห้องสมุดประชาชนเคลื่อนที่
6. การสนับสนุนด้านแรงงานจากชุมชน ผู้ปกครอง และนักเรียน

2.3 การสร้างทีมงาน

2.3.1 การประชุมให้ความรู้

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้ปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานเป็นทีม ร่วมกันระดมความคิดในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ แบ่งทีมงานรับผิดชอบแต่ละฐาน ตามความสมัครใจและความถนัด ได้ครบทั้ง 4 ฐาน โดยแต่ละฐานสามารถหาทีมงานเพิ่มเติมได้

“...ผมต้องการสร้างทีมงาน โดยเลือกนักเรียนเข้าเป็นทีมงานช่วยพัฒนาฐานความรู้ที่ได้รับผิดชอบและให้นักเรียน ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา ต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากที่สุด...”

(คณะกรรมการสถานศึกษา 20 มิถุนายน 2552 : แบบสังเกต)

“...ดิฉันคิดว่าการเลือกทีมงานเอง และตั้งกติการ่วมกันเป็นสิ่งที่ดี ทำให้ทุกคนเห็น
ความสำคัญและร่วมมือกันพัฒนาฐานความรู้เต็มความสามารถ...”

(ผู้นำชุมชน 20 มิถุนายน 2552 : แบบสังเกต)

“...ดิฉันของฐานความรู้ที่ 1 และเลือกทีมงานในการพัฒนาคือนักเรียนเพื่อให้นักเรียน ได้มี
ส่วนร่วม รู้จักการแสวงหาความรู้ เปิด โอกาสให้แสดงออกอย่างสร้างสรรค์ เป็น โอกาสที่ดีใน
การพัฒนาผู้เรียนด้านส่งเสริมการอ่าน...”

(ครู 20 มิถุนายน 2552 : แบบสังเกต)

จากการสังเกตจากการตั้งคำถาม และพฤติกรรมแสดงออกในการประชุมให้ความรู้ผู้
ร่วมวิจัยทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ มีแนวทางในการดำเนินการพัฒนากิจกรรมตามฐานความรู้
ด้วยความกระตือรือร้นมุ่งมั่นเพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาบรรลุเป้าหมายได้อย่างมี
ประสิทธิภาพ

2.3.2 การมอบหมายงาน

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยแบ่งหน้าที่ปฏิบัติงานตามฐานความรู้ที่รับผิดชอบร่วมกับ
ทีมงาน โดยการมอบหมายงานเป็นไปด้วยความสมัครใจ

“...ดิฉันขอเสนอรับผิดชอบฐานที่ 1 ห้องสมุด จะขอให้นักเรียนแกนนำช่วยพัฒนาเพื่อให้
นักเรียนได้มีส่วนร่วมมากที่สุด...”

(ครู 20 มิถุนายน 2552 : การสัมภาษณ์)

“...ขอเสนอรับผิดชอบฐานที่ 2 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ต้องการคอมพิวเตอร์สัก 10
เครื่อง เพื่อให้เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนและจัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้...”

(ผู้นำชุมชน 20 มิถุนายน 2552 : การสัมภาษณ์)

“...น่าจะมีกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่บ้างนักเรียนจะได้เรียนรู้หลากหลาย...”

(ครู 20 มิถุนายน 2552 : การสัมภาษณ์)

“...กิจกรรมชวนน้องอ่านหนังสือเป็นกิจกรรมหนึ่งที่ห้องสมุดควรจัด...”

(คณะกรรมการสถานศึกษา 20 มิถุนายน 2552 : การสัมภาษณ์)

“...ดำเนินงานทำให้ทีมงานมีความสามัคคี ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้...”

(ผู้นำชุมชน 20 มิถุนายน 2552 : การสัมภาษณ์)

“...คิดว่าทีมงานสามารถดำเนินการได้ เพราะเชื่อมั่นในทีมงาน...”

(คณะกรรมการสถานศึกษา 20 มิถุนายน 2552 : การสัมภาษณ์)

ผลการดำเนินงานการมอบหมายงาน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถจัดทำกิจกรรมได้สอดคล้องกับการดำเนินกิจกรรม

2.3.3 การนิเทศ ติดตาม

การนิเทศ ติดตาม เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้ร่วมวิจัยทุกคนให้ความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินงานเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนการสอนใน โรงเรียนได้ และต้องการให้พัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

ผลการดำเนินการนิเทศ ติดตาม พบว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ ความเข้าใจ และ มุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน ต้องการเห็นผลงานของตนเอง ตลอดจนมีความรักและมุ่งมั่นในการ พัฒนาต่อไปอย่างต่อเนื่อง ให้ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของแต่ละฐานความรู้และเผยแพร่ ผลงานไปสู่นักเรียนทำให้นักเรียนสนใจ ติดตามกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้ดำเนินการ ถึงแม้จะมี อุปสรรคบ้าง ดังตัวอย่างการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูลและ การสอบถามผู้ให้ข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามผู้ให้ข้อมูลตามลำดับดังนี้

“...มีความพึงพอใจที่โรงเรียนจัดให้บริเวณสระน้ำใน โรงเรียนมีความร่มรื่นสะอาดมีสวน เกษตรและเป็นแหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ...”

(คณะกรรมการสถานศึกษา 1 ตุลาคม 2552 : แบบสัมภาษณ์)

“...มีความเหมาะสมมากที่โรงเรียนได้จัดบรรยากาศบริเวณสระน้ำให้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านเกษตรเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนการสอนอยากให้มีการพัฒนาไปเรื่อย ๆ ...”

(ผู้นำชุมชน 1 ตุลาคม 2552 : แบบสัมภาษณ์)

“...โรงเรียนควรจะสร้างบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น...”

(คณะกรรมการสถานศึกษา 1 ตุลาคม 2552 : แบบสัมภาษณ์)

“...ฉันมีความพึงพอใจมากที่โรงเรียนได้จัดให้มีการพัฒนาห้องสมุด โดยมีกิจกรรมห้องสมุดที่หลากหลาย ส่งผลให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นและเข้าใช้บริการห้องสมุดและร่วมกิจกรรมห้องสมุด...”

(ครู 1 ตุลาคม 2552 :แบบสัมภาษณ์)

“...กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่นับว่าเป็นประโยชน์สำหรับนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง ต้องการให้ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน...”

(ผู้นำชุมชน 1 ตุลาคม 2552 :แบบสัมภาษณ์)

“...ผมชอบกิจกรรมห้องสมุดมากที่สุดเพราะได้รับความรู้จากกิจกรรมนี้มาก...”

(กรรมการพัฒนา 1 ตุลาคม 2552 :แบบสัมภาษณ์)

“...ฉันมีความพึงพอใจมากที่โรงเรียนได้เห็นความสำคัญของการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านคอมพิวเตอร์ แม้ว่าจะไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียนแต่ก็นับว่าดีมากแล้ว...”

(ผู้ปกครองนักเรียน 1 ตุลาคม 2552 :แบบสัมภาษณ์)

“...กิจกรรมจัดหาจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ควรดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และแสวงหาสื่อเทคโนโลยีที่สมบูรณ์เพิ่มมากขึ้น...”

(ผู้ปกครองนักเรียน 1 ตุลาคม 2552 :แบบสัมภาษณ์)

“...ดิฉันมีความพึงพอใจมากที่ได้ร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้เพิ่มขึ้น ต้องการให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 1 ตุลาคม 2552 :แบบภาษณ์)

“...ผมชอบฐานความรู้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์มากที่สุด เพราะว่าได้เรียนรู้โปรแกรมต่าง ๆ และได้สืบค้นข้อมูลหาความรู้จากอินเทอร์เน็ต...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 1 ตุลาคม 2552 :แบบภาษณ์)

“...ดิฉันชอบฐานความรู้ที่ 1 คือห้องสมุดมากที่สุด เนื่องจากได้อ่านหนังสือใหม่ ๆ มีรูปการ์ตูนสวย ๆ มากมายในหนังสือ ได้หัดอ่านและวาดภาพประกอบด้วยค่ะ...”

(นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 1 ตุลาคม 2552 :แบบภาษณ์)

จากการสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์ความพึงพอใจของผู้ให้ข้อมูล โดยการสุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน สรุปผลได้ดังนี้ ความพึงพอใจและความเหมาะสมในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านธรรมชาติเฉลี่ยร้อยละ 95 ความพึงพอใจและความเหมาะสมในด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการเฉลี่ยร้อยละ 90 โดยในแต่ละด้านมีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เพื่อให้แหล่งเรียนรู้มีปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น และหลากหลาย การดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนทุกคนมีความพึงพอใจได้รับความรู้ ชุมชนมีส่วนร่วม การดำเนินงานเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุตามวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามจำนวน 2 ชุด ในการสอบถามผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบบสอบถามชุดที่ 1 สอบถามผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (ผู้ปกครองนักเรียน) เกี่ยวกับสภาพการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งนำเสนอตามขั้นตอนดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพ และเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม นำมาแจกแจงความถี่ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

แบบสอบถามตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวคว่ำ อำเภอนาควน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) โดยรวม รายด้าน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพและเพศของผู้ตอบแบบสอบถาม
ปรากฏผลดังตารางที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพ	เพศ				รวม(คน)	คิดเป็น ร้อยละ
	ชาย (คน)	คิดเป็น ร้อยละ	หญิง (คน)	คิดเป็น ร้อยละ		
ผู้บริหารสถานศึกษา	1	3.33	-	-	1	3.33
ครู	1	3.33	2	6.66	3	10.00
กรรมสถานศึกษา/ผู้นำ	5	16.66	5	16.66	10	33.33
ชุมชน	7	23.33	9	30.00	16	53.33
ผู้ปกครองนักเรียน						
รวม	14	46.66	16	53.33	30	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่ามีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 30 คน เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อพิจารณาจำแนกตามสถานภาพและเพศ พบว่ามีผู้บริหารสถานศึกษาตอบแบบสอบถาม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 ครู จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 คณะกรรมการสถานศึกษา/ผู้นำชุมชน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 เมื่อจำแนกตามเพศคิดเป็นผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศชาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.66 ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33

ตอนที่ 2 ผลการสอบถามระดับความคิดเห็นที่มีต่อสภาพการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวคู อำเภอนาดูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ผู้วิจัยจะเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย ซึ่งปรากฏรายละเอียดตามตารางที่ 3 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวคู อำเภอนาดูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นรายด้าน

สภาพการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา	ระดับความถี่		แปลผล
	\bar{X}	S.D.	
การวางแผน การพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.11	0.71	มาก
การดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.17	0.79	มาก
การประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.24	0.77	มาก
การปรับปรุงพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้	4.11	0.77	มาก
รวม	4.16	0.76	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน 4 ด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.24$) ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด มี 2 ด้าน คือ การวางแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X}=4.11$) และการปรับปรุงพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ อยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}=4.11$)

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวคู อำเภอนาดูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 ด้านการวางแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ

ข้อ ที่	รายการประเมิน/กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	มีการกำหนดนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.17	0.27	มาก
2	มีการกำหนดนโยบายการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน/ชุมชนอย่างหลากหลาย	4.03	0.76	มาก
3	มีการกำหนดเป้าหมายการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนอย่างชัดเจนและมีส่วนร่วม	4.03	0.76	มาก
4	มีการประชุมครูและคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชนเพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการจัดและใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน	4.17	0.70	มาก
5	มีการให้ความรู้หรือส่งครูและบุคลากรเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับการจัด/การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้	4.23	0.73	มาก
6	มีการแต่งตั้งครูบุคลากรรับผิดชอบการจัดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.83	0.42	มาก
7	มีการกำหนดระยะเวลา /แผนงานการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน	4.17	0.79	มาก
8	การมีส่วนร่วมในการวางแผนการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของบุคลากรในโรงเรียนและชุมชน	4.20	0.81	มาก
9	มีการกำหนดโครงการการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.23	0.77	มาก
10	มีการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้และใช้แหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน	4.07	0.78	มาก
	รวม	4.11	0.71	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการวางแผนการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ โดยรวมพบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.11$) เมื่อพิจารณา เป็นรายชื่อเรียงลำดับชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการกำหนดโครงการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ ที่หลากหลายอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.23$) และชื่อที่มี ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการแต่งตั้งครูและ บุคลากรรับผิดชอบการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$)

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แสดงผลระดับความคิดเห็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการดำเนินการ พัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ

ข้อ ที่	รายการประเมิน/กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	มีการสำรวจและจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ประเภทต่าง ๆ ใน โรงเรียน	4.03	0.76	มาก
2	มีการประชุม/ปรึกษาหารือครูและบุคลากรที่รับผิดชอบการใช้ แหล่งเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	4.13	0.82	มาก
3	มีการจัดให้บุคลากรและผู้เกี่ยวข้องไปศึกษาดูงานการดำเนินงาน แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาอื่นที่ประสบความสำเร็จ	4.23	0.77	มาก
4	ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน โรงเรียน	4.13	0.82	มาก
5	มีการจัดแหล่งเรียนรู้ห้องสมุด โรงเรียนอย่างเป็นระบบระเบียบ	4.20	0.81	มาก
6	มีการส่งเสริมกิจกรรมห้องสมุดเพื่อส่งเสริมการอ่านอย่าง สม่ำเสมอ	4.23	0.82	มาก
7	มีการส่งเสริมให้จัดมุมหนังสือและมุมเรียนรู้ทั้ง ในและนอก ห้องเรียน	3.87	0.82	มาก
8	มีการส่งเสริมจัดให้มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และการสืบค้น ข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตในการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ	4.23	0.77	มาก
9	มีการส่งเสริมการจัดบริเวณ โรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ เช่น สวนป่า นานาพันธุ์ สวนมะพร้าว แปลงเกษตร	4.13	0.73	มาก

ข้อ ที่	รายการประเมิน/กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
10	ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.20	0.85	มาก
11	มีการระดมทรัพยากรจากชุมชน/หน่วยงานอื่นในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.47	0.73	มาก
	รวม	4.17	0.79	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมพบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.17$)) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีการระดมทรัพยากรจากชุมชน/หน่วยงานอื่นในการพัฒนาแหล่งเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มีการส่งเสริมให้จัดมุมหนังสือและมุมเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$)

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ด้านการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นรายข้อ

ข้อ ที่	รายการประเมิน/กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	3.97	0.85	มาก
2	มีการกำหนดขั้นตอนการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ชัดเจน	4.23	0.77	มาก
3	มีการสร้างเครื่องมือเพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้	4.00	0.87	มาก
4	ครูและนักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.17	0.79	มาก
5	ชุมชนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.20	0.81	มาก

ข้อ ที่	รายการประเมิน/กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
6	นักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากการใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทห้องสมุด	4.53	0.73	มากที่สุด
7	นักเรียนได้ใช้ประโยชน์ประเภทห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	4.50	0.63	มาก
8	นักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากการใช้แหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ เช่น สวนป่านานาพันธุ์ สวนสมุนไพร แปลงเกษตร เป็นต้น	4.23	0.77	มาก
9	มีการสรุปผลและการจัดทำรายงานการดำเนินงานการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.33	0.76	มาก
	รวม	4.24	0.77	มาก

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมพบว่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.24$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นักเรียนได้ใช้ประโยชน์จากการใช้แหล่งเรียนรู้ประเภทห้องสมุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีการแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการประเมินผลการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$)

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา ด้านการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ เป็นรายชื่อ

ข้อที่	รายการประเมิน/กิจกรรม	ระดับความคิดเห็น		
		\bar{X}	S.D.	แปลผล
1	มีการนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.00	0.97	มาก
2	มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/คณะทำงานในการนำผลการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้มาจัดทำเป็นแผนงานพัฒนาการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้	4.07	0.78	มาก
3	มีการวิเคราะห์จุดเด่น /จุดด้อยในการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.17	0.75	มาก
4	มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบแผนการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ห้องสมุดโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	4.20	0.73	มาก
5	มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบแผนการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.96	0.85	มาก
6	มีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบแผนการดำเนินงานการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในบริเวณ โรงเรียนเช่นสวนป่า นานาพันธุ์ สวนสมุนไพร แปลงเกษตร อย่างสม่ำเสมอ	4.13	0.86	มาก
7	มีการจัดทำคู่มือการใช้แหล่งเรียนรู้	3.97	0.42	มาก
8	ความพึงพอใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียน	4.23	0.86	มาก
	รวม	4.11	0.77	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ ด้านการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยรวมพบว่ามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความพึงพอใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้โรงเรียน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.53$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือมีการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบแผนการดำเนินงานแหล่งเรียนรู้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์/การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.96$)

ตารางที่ 8 จำนวนผู้ตอบแบบถาม จำแนกตามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม และระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	เพศ				อายุ (ปี)				รวม	ร้อยละ
	ชาย	ร้อยละ	หญิง	ร้อยละ	7-9	ร้อยละ	10-12	ร้อยละ		
ชั้น ป.1	2	10	1	5	3	15	0	0	3	15
ชั้น ป. 2	1	5	2	10	3	15	0	0	3	15
ชั้น ป. 3	1	5	2	10	3	15	0	0	3	15
ชั้น ป. 4	2	10	1	5	0	0	3	15	3	15
ชั้น ป. 5	3	15	0	0	0	0	3	15	3	15
ชั้น ป. 6	2	10	3	15	0	0	5	25	5	25
รวม	11	55	9	45	9	45	11	55	20	100

จากตารางที่ 8 พบว่า มีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 20 คน เป็นแบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์สามารถนำไปวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 เมื่อพิจารณาจำแนกตาม ระดับการศึกษา อายุ และเพศ พบว่า มีนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 25 ช่วงระหว่างอายุ 7-9 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45 ระหว่างอายุ 10-12 จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55 เป็นเพศชาย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 55 เพศหญิง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 45

ตารางที่ 9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจต่อการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาโดยรวม และเป็นรายชื่อ

ข้อที่	รายการประเมิน/กิจกรรม	ระดับพึงพอใจ		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
1	ท่านมีความพึงพอใจในการใช้แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนมากน้อยเพียงใด	4.40	0.68	มาก
2	ท่านพอใจการให้บริการห้องสมุด กิจกรรมห้องสมุดและมุมการศึกษาเพียงใด	4.65	0.67	มากที่สุด
3	ท่านมีความพึงพอใจแหล่งเรียนรู้ห้องสมุดและการจัดกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ กิจกรรมชวนน้องอ่านหนังสือเพียงใด	4.55	0.69	มากที่สุด
4	ท่านมีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ห้องสมุดมากน้อยเพียงใด	4.90	0.31	มากที่สุด
5	ท่านมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านมากน้อยเพียงใด	4.55	0.76	มากที่สุด
6	ท่านพึงพอใจต่อการจัดแหล่งเรียนรู้ห้องสมุด โรงเรียนให้เป็นระบบระเบียบมากน้อยเพียงใด	4.40	0.82	มาก
7	ท่านมีความพึงพอมากน้อยเพียงใดในการส่งเสริมจัดให้มีห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตอย่างสม่ำเสมอ	4.45	0.76	มาก
8	ท่านพึงพอใจมากน้อยเพียงใดจากการค้นคว้าหาความรู้จากห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์	4.60	0.60	มากที่สุด
9	ท่านมีความพึงพอใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมากน้อยเพียงใด	4.35	0.75	มาก
10	ท่านนำความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาค้นคว้าหาความรู้จากห้องสมุด ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ไปใช้ในการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่มากน้อยเพียงใด	4.50	0.69	มาก

ข้อที่	รายการประเมิน/กิจกรรม	ระดับพึงพอใจ		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	
11	ท่านมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใดในการส่งเสริมให้จัดบริเวณโรงเรียนเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ เช่น สวนป่า นานาพันธุ์ สวนสมุนไพร แปลงเกษตร	4.65	0.67	มากที่สุด
12	ท่านพึงพอใจที่มีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติมากน้อยเพียงใด	4.45	0.83	มาก
13	ท่านพึงพอใจมากน้อยเพียงใดที่ได้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ เช่นสวนป่า นานาพันธุ์ แปลงเกษตร ไปใช้ในการสร้างสรรค์ความรู้ใหม่	4.60	0.68	มากที่สุด
14	ท่านมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใดในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	4.70	0.66	มากที่สุด
15	ท่านมีความพึงพอใจมากน้อยเพียงใดที่ชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	4.65	0.67	มากที่สุด
	รวม	4.56	0.68	มากที่สุด

จากตารางที่ 9 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยรวมพบว่ามีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{X}=4.56$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีความพึงพอใจต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ห้องสมุดมากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.90$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือท่านมีความพึงพอใจในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์และการสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมากน้อยเพียงใด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.35$)

2.4 สรุปผลการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวดู อำเภอนาจวน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มหาสารคาม เขต 2 จากผลการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า

2.4.1 ผู้ร่วมวิจัยมีความมุ่งมั่นในการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ทำให้การดำเนินการพัฒนาบรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์

2.4.2 ผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมพัฒนาและให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

2.4.3 ผู้ร่วมวิจัยและทีมงานมีความกระตือรือร้นและร่วมมือกันพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามฐานความรู้ที่รับผิดชอบ ทำให้การดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้เป็นไปด้วยดีและประสบความสำเร็จ

2.4.4 นักเรียนมีพึงพอใจแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน สามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเอง

2.4.5 นักเรียนเกิดทักษะและกระบวนการทำงานเป็นทีม เนื่องจากเป็นทีมงานในการพัฒนาฐานความรู้ต่าง ๆ ร่วมกับผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย ได้รับความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น การค้นคว้าจากห้องสมุด ร่วมกิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ ร่วมกิจกรรมชวนน้องอ่านหนังสือ การสืบค้นข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต และการฝึกปฏิบัติจริง

2.4.6 โรงเรียนบ้านหนองบัวควมมีแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการและแหล่งเรียนรู้ด้านสนับสนุนวิชาการ ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน นักเรียนสามารถแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองอย่างหลากหลายและต่อเนื่อง

2.4.7 ผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูลมีความคิดเห็นต่อสภาพพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 4.16$)

2.4.7 นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 4.56$)

การสะท้อนผลการพัฒนา

จากผลการดำเนินงานพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา เพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวควม อำเภอนาดูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2 โดยใช้กลยุทธ์ 4 วิธีการ คือ การประชุมปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน การแสวงหาความร่วมมือจากแหล่งทุนภายนอก และการสร้างทีมงาน สามารถสะท้อนผลตามแผนการดำเนินการพัฒนา ได้ดังนี้

1. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการ ในการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาจากการประชุมปฏิบัติการและการเพิ่มพูนความรู้จากการศึกษาดูงาน สามารถพัฒนา

ห้องสมุด กิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลาย พัฒนาสภาพภายในห้องสมุดให้เอื้อต่อการ
 เข้าใช้บริการ มีบรรณารักษ์น้อยคอยบริการสมาชิกใช้บริการห้องสมุด ทำให้มีบรรยากาศน่ารู้
 น่าอยู่ น่าเรียนเพิ่มมากขึ้น ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อใช้จัดกิจกรรม
 การเรียนการสอน มีระบบอินเทอร์เน็ตเพื่อให้นักเรียนสืบค้นข้อมูล มีการพัฒนาโปรแกรมที่
 เหมาะสมสำหรับนักเรียน ได้ฝึกปฏิบัติจริง เป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีความพร้อมทั้งด้านวัสดุ อุปกรณ์
 และสภาพบรรยากาศที่เอื้อต่อการแสวงหาความรู้ของนักเรียน

2. การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านสนับสนุนวิชาการหรือด้านธรรมชาติ ในการ
 ดำเนินการพัฒนาสวนป่านานาชาติ สวนเกษตรพอเพียง ผู้ร่วมวิจัยได้รับความรู้จากการ
 ประชุมเชิงปฏิบัติการ การศึกษาดูงาน และได้รับการสนับสนุนทั้งทุนทรัพย์ วัสดุ สิ่งของ และ
 แรงงานจากการระดมความร่วมมือจากชุมชน และแหล่งทุนภายนอก นำมาดำเนินการจัดหา
 จัดซื้อในการพัฒนาฐานความรู้ต่าง ๆ ในด้านการพัฒนาสวนป่านานาชาติได้รับทุนจัดทำป้าย
 นิเทศบอกความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ไม้ในแต่ละชนิด ได้รับการสนับสนุนแรงงานจากผู้ร่วมวิจัยและ
 ทีมงานในการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศในสวนป่านานาชาติให้เอื้อต่อการเรียนรู้ของ
 นักเรียน ด้านการดำเนินการสวนเกษตรพอเพียง ดำเนินการ โดยการฝึกปฏิบัติจริง จากผู้วิจัย ผู้
 ร่วมวิจัยและนักเรียน โรงเรียนบ้านหนองบัวคู่ ได้ร่วมกันพัฒนาฐานเกษตรพอเพียง โดยน้อมนำ
 ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเข้ามาบูรณาการในการดำเนินการ คือพื้นที่บริเวณรอบสระปลูกพืชผัก
 สวนครัว ปลูกพืชผล ในสระปล่อยปลา ซึ่งได้รับการสนับสนุนพันธุ์พืชและพันธุ์ปลาจาก
 องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่ ทำให้นักเรียนมีความสุขเกิดความภาคภูมิใจในการ
 ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการดำเนินการ และได้รับความรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง มีแหล่งเรียนรู้
 ด้านสนับสนุนวิชาการหรือด้านธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น

ผลจากการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้
 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวคู่ อำเภอนาดูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
 มหาสารคาม เขต สามารถดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านวิชาการ คือ ห้องสมุด
 ห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ด้านสนับสนุนวิชาการ คือสวนป่านานาชาติ
 พันธุ์ สวนเกษตรพอเพียง โดยจัดทำเป็นฐานความรู้แบ่งหน้าที่ทีมงานรับผิดชอบ ดำเนินงาน
 เป็นทีม ตั้งแต่แสวงหาความร่วมมือจนกระทั่งการดำเนินการพัฒนาให้เกิดฐานความรู้ที่สมบูรณ์
 มีฐานห้องสมุด ฐานห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ ฐานสวนป่านานาชาติ และฐานเกษตร
 พอเพียง การดำเนินการปัญหาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของนักเรียนตามกรอบการ
 วิจัย โดยการจัดหา ปรับปรุงสภาพแวดล้อม จัดบรรยากาศที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนมีความสนใจ

เกิดแรงจูงใจในการเรียน ได้อย่างเป็นระบบ ทำให้ครูนักเรียนเป็นผู้มีระเบียบวินัยมากขึ้น สภาพแวดล้อมได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบ นักเรียนมีความพึงพอใจในบรรยากาศการเรียน การสอนที่ดีขึ้นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมี จากการศึกษาสอบถามระดับความคิดเห็นสภาพ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.16 และความพึงพอใจของนักเรียนต่อการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56

ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้กำหนดเกณฑ์การประเมินผลการดำเนินการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ และความพึงพอใจในการใช้แหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.51 ขึ้นไปถือว่าเป็นที่น่าพอใจและเป็นที่ยอมรับได้ ไม่ต้องดำเนินการในวงรอบต่อไป ฉะนั้นการดำเนินการพัฒนา แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาเพื่อจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนบ้านหนองบัวดู จากการสอบถามผู้ร่วมวิจัย และผู้ให้ข้อมูลมีระดับความคิดเห็นต่อสภาพและการพัฒนาแหล่ง เรียนรู้ในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.16 และจากการสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนต่อการพัฒนาและการใช้แหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.56 ฉะนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ถือว่าเป็นที่น่าพอใจของผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัย จึงไม่ต้องดำเนินการในวงรอบต่อไป